

Catalunya Artística

NADAL TRIST.—Cuadro de JULI RUINART.

15 céntims

El pessebre del Nitús

(Del natural)

L' hauríau de veurer pera fervos cárrech qu' es obra tota séva.... Y tan séva com es; desde 'ls capitells que 'l sostenen de llarch á llarch de la paret de la botiga fins á las figuretas de pastors xerricant la carmanyola y 'ls grupos de galls y conills al entorn de la caserolada de minestra.

—¡Diable de xicot! Mireu que no se pas com s'ho fá pera endegarsho tot aixó—diu la mare, tota estarrufantse, á una vehina que bocabadada 's goyta 'l pessebre.... Teniu, ell ara aquí s'ha arreglat de manera que aquest vidrot sembli un estany d'aygua.... Oh, miri, miri aquí, al costat de l' Anunciata, aquest pagés que vá ab els pollastres á coll.... Jo't toch de criatura!.... filla, totas se las pensa.... ¿Y á n' aquí? que ja se'n adonat d'aixó?... végi que hi veu....

—¿Que son aixó, ocas?

—Cá, dona, cá, conills que pasturan.... Ahir s' hi estava entretenint. Filla, es un escándol per xó; aixís que'm pot pispar cinch centims, ja 'l veurá camas ajudeume cap á ca 'l terrissayre á comprarse fanch. Per xó jo no sé d' hont se la treu la trassa.... Ab aquestos ditets tan esprimatxats que semblan boixets de fer puntas, de remenuts, trevalla ab una lleugeresa.... y tan aviat el veurá fer un gall com una vella.... Miris, miris, ¿veu aquella masía? també es feta d'ell.... hasta els pedrissos de la porta forana.

—Ay refumets de bordegás; vés, sembla d' asculó.

—Y ab la trassa que s'ho endega; vosté 'l veurá agafar las tisoras, que, filla, totas me las osca, y tris-trás, talla d'aquí, talla d'allá... ja te las parets.... al endemá la teulada.... Oh, y ell mateix se fá l' aygua-cuyt, no 's cregui... ¿Veu aquell pont d' aprop d' aquell turó?... donchs també vá imaginarse 'l. Las etzevaretas, els abrets, la molsa.... tot s'ho ha cullit ell; la sorra ell se l' ha buscada, el suro de las montanyas se l' ha fet donar per la Roseta de ca'l betas y fils ¿sab?, del pessebre que havian fet per la nena que se'ls vá morir.... Ah, pero filla, es un escándol.... Tot d' un plegat me fuig y ja no se hont para.... crida d' aquí, crida d'allá: ¡Nooy.... Nitús!.... Sí sí, Deu te'n dará. Y á mitja tarde 'm compareix tot carregat d'

herbas y ramatjes que sembla aquella d'ban que las venía de Montserrat.... Pero grandisim ¿d' ahont véns?...—*De cullí azó pel pessebre!*.... Ja li dich que hi te una verdadera bojería.

—Y bé—diu la vehina—mes val que s'entretenga ab aixó que no que li anés ab aquesta xicotada tan desmoralisadora.

—Ah, sí, es lo que jo dich, ab una cosa ó altra s' han d' entretenir, pobras criaturas.

—Mama—crida 'l Nitús, entrant del carrer tot pastant un pilot d' argila—*miris, veu, ara vay á fer doz porquetz.*

—Ay válgam Deu, ¿d'ahont véns aixís!— exclama la mare—¿No te 'n donas vergonya, poca pena, d' anar tan brut? ¡Y quinas criaturas!.... ¿Que no ho veu quinas mans me 'n porta?...

—Escolta Nitús, fesme un gallet per la nena.

—Oh, ez que me 'ls vuy els galletz. Cuan acabi el pezebre si que n'hi donaré un.

—Bueno, home, no vé d' un día. Mira te 'n donaré cinch céntims.

—Zi que li faré.

—Ho veu, ho veu—esclama la mare—no 's recorda de ningú.... Y ¿sab lo que 'n fá dels céntims? Se 'n compra color per las figuretas.... Ja li dich que no sé d' hont ha sortit aquesta fura.

**

El día mateix de Sant Tomás, el Nitús ja té 'l pessebre llest, tot plé d' abrets que fan "pilotetaz vermeyaz" que diu ell, y ab tota la il·lusió que fa tenir la edat hermosa del inginyós xicot, ell el somet á l' aprobació del vehinat infantil. En el barri no hi queda noy ni noya que no desfilin devant l' obra del Nitús; ni una criatura ressagada. Ell ha fet correr la veu que ha repercutit per totas las casas essent rebuda ab exclamacions d' alegria.

La botiga de ca 'l Nitús sembla una costura.

La maynada ho ressegueix tot ab miradas curiosas, tot ho tafanejan, rius, arbres, montanyas, núvols, cel, estrelles, figuras.... pero de lluny, que 'l Nitús, content com n'está de lo seu, fins s' ha engiponat una mena de barana que priva de que 'ls menuts visitants pogan tocar ni un bri de molsa

Verament dona bó de veurer la munió de criaturas que s' han aplegat entorn del senzill

Aucells de Nadal.—Dibuix de *Alexandre de Riquer*

pessebre; l' un s' enamora del Naixement, l' altre llença una exclamació de joia al oïr els tres Reys; el mitjà de ca'l plats y ollas se queda ab la boca oberta mirant un grupo de pastors; el petitet de la tendeta voldria endúrse unas pomas roquetas que penjan d'un branquilló; las bessonas de ca 'l fuster s' ensenyan la una á l' altra el bou y la mula y s' enterneixen al veure 'l Jesuset tan remenut y tan rebufó.... En fi, l' alegría de la brivalla es hermosament agradívola..

¡Quina bellugadissa de caparrons ròssos, de caronas vermelles, de brassets que 's mouhen! ¡Quin concert de veuhetas argentinas, y quin tráfech d' anadas de la botiga al carrer y del carrer á la botiga!....

No, lo qu'es enguany el *Nitus* fa anar enrenou á todas las sevas coneixensas.... Y aixó no es rés comparat ab lo que vindrá. La mare del *Nitus* ha promés á tota la quitxalla que la vetlla de Nadal el noy encendria el pessebre y que tots hi vindrían á cantar cansonetas al bon Jesuset.

—¿Sí, senyora Bel?—preguntan á chor els mes entussiastas.

—Sí, macos, sí; la nit de Nadal cantareu y ballareu y 'l noy encendrà l pessebre, ¿oy *Nitus*?

—Oh, hay de fer dinéz per candelas—respon graciosament la criatura.

Arrivá la vetlla senyalada, ben plácida, ben espléndida. Durant el día brillá el sol ab tot son esclat, y á entrada de fosch el cel vistós, ab un crepuscle multicolor y imponent feu preveure que la nit seria estrellada, una nit blavíssima, calmosa, ab els estels diamantins parpellejant com llantions movibles.

La nit de Nadal es la nit del infant Jesús y no pot esser trista, no pot esser negre, que han d' aclarirla els nimbes lluminosos ab que s' envoltan els àngels al escampar pe'ls espays el crit d' *Hossana* que han d' entendre els humils de la Terra.

La botiga de ca 'l *Nitus*, al fosquejar ja estava plena d' una munió de xavals y mossas que s' empenyían pera fershi lloch. El pessebre lluhia unas paperinas de color, y tots volían serhi ben á la vora pera veurer la lluminària.

La mare del *Nitus* s' havia volgut lluhir. Tres ó quatre xicots ab ferrets, panderos y simbombas armavan un xibarrí que un ho tenia d' escoltar ab cotó fluix á las orellas.

Mes la nit era per la maynada y tenían lli-

bertat d' esfondrar la botiga á crits y á canturrias.

El *Nitus* anava atrafegat d' un cantó al altre, atalayant als de la primera fila que may estavan quiets y ab una abocada podían malvestarli la séva obra.... el seu pessebre; en el que hi treballava feya quinze dias....

De sobte la candela de dintre d' una de las paperinas violadas encengué 'l paper y 'l flam d' aquesta calá foch á la del costat.... Un moment de precaució dels de derrera fila feu aixecar als de primer terme y tota la maynada, poruga del foch, deixá 'l sen lloch desordenadament pera cercar la porta. Els grans que no hi vegeren perill s' abalansaren sobre 'l pessebre pera apagar las paperinas, pero ab tanta damera y fogositat que no repararen en destruir lo mes notable del exotich pahisatge combinat ab tan gust y paciència pe 'l pobre *Nitus*.

Aquest, desolat, picava de peus ab ayre descontentadís, enlayrant á crits rabiosos una protesta contra 'l procedir de las dónas que irrespectuosament posavan sas mans barroeras sobre la seva obra.

Entretant, els mes havían sortit al carrer.... y las candelas ja estavan apagadas. La confusió havía cessat, la calma s' anava á restablir y 'ls noys dels ferrets, els panderos y las sim-

bombas se disposavan á rependre 'l concert.... pero 'l *Nitus* estava pàlit, moix, cap-cot, trist....

S' havia adonat de la devastació y no podía aconsolar-se. Arbres, etzevaretas, Naixement, grupos de pastors, casetas, tot trencat y destruhit....

Groch d'ira esclatá en un plor que tractaren d' estroncarli, pero ell, refent-se de cop, llensá una mirada de contrarietat als barroers, y tirant-se sobre 'ls capitells que aguantavan el pessebre l' enfonsá tot d'una revolada.

Després se 'n entrá á la rebotiga y 's ficá al llit á las foscas.

Mentres ab la mare del *Nitus* las vehinas comentavan el gènit del menut, aquest s' embarrussava ab els llensols y ofegá un plor que portá conseqüencias.

El pobre *Nitus* no va llevar-se fins dugas setmanas després de festas.... y lo primer que va fer fou repartir entre 'ls xicots del vehinat tot lo que quedava del seu pessebre.

—Y donchs, *Nitus*, que no vols ferne l' any que vé?—li preguntavan las dónas.

—May mez—responía el *Nitus*, palpizotejant graciosament, pero ab molta fermesa.

Y vá tenir paraula com un gran home. May mes va fer pessebre.... pe'ls que li havían destruhit la séva obra.

PERE D' ARBUÉS.

Nit de Nadal

Es mitja nit; las estrellas
no brillan al firmament,
y del poble las teuladas
están rublertas de neu.
De la llar las fumerolas
com nuvoladas d' incéns
s' extenen per l' ample plana
y s' enlayran cap al cel.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

Dins d' una cambra molt pobra
una mare ab amor ver
cuyda, tristoya, sa filla
malalteta en son llitet.
Es una tendra poncella
que al mon son cálzer no ha obert,
la planta que l' ha criada
se colltors d' anyorament.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

Llurs sospirs y llurs pregárias
de son cor pujan al cel:

—Senyor, si voleu sa vida
la meva també preneu--
La nineta malaltissa
el plor de sa mare sent:
—No ploreu, mareta meva,
no ploreu, ja curaré.—

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

Y la nina acaronantla
á sa mare dona un bés
com lo donaría un ángel
á la Regina del cel.

De sopte se sent gatzara
de gent que vá pe'ls carrers,
guitarras y panderetas,
castanyolas y ferrets.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

Els fadrins ab llurs cantúrias
ni tantsols senten el fret,
tot en ells es alegrías,

tot es venturas per ells.

La poncelleta malalta
be prou las cantúrias sent,
totas son en alabansa
de l' Infantó qu' ara neix.

¡Quina nit, Verge Maria!
quina nit de fret crudel!

—¿Per qué cantan, mare meva,
perqué cantan pe'ls carrers?—

Pregunta á sa pobre mare
la nineta ab dols accent.

—Per qué canta ab alegría
de tot el poble 'l jovent?
no sab que jo estieh malalta,
malalteta en mon lletet?

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

—Oh, filleta, ma filleta
qu' encara 'l mon no compréns,
avuy es nit d' alegría
perque ha nat el Jesuset.

Es de Nadal la nit santa
en que vingue'l fill de Deu
pera redimir al home
de las culpas que comet.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

Tu no sabs lo que son culpas
pobra aucelleta ignoscent;
quí pogués com tu, ma filla,
els mals del mon no saber.

Eixa nit cantan els àngels
en el portal de Bethlem
y al saber la bona nova
hi van els pastors també.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

—Digaume, dolsa mareta,
el bon Jesús es molt bell?

—Es un Sol la seva cara
que il·lumina al mon enter.

—Té també 'ls cabellets rossos?

—Son de pur or sos cabells.

—Y té las galtas de rosa?

—Tot ell es un bell roser.

¡Quina nit, Verge Maria,
quina nit de fret crudel!

—Es molt bó, mareta meva?

—De bondat es un anyell.

—Y té joguinas bonicas?

—Tindrà tres claus y una creu.

—Té companys y companyas?

—Per companys te 'ls angelets

Pastors adorant al Jesuset. — Cuadro de A. D. G. Golz.

y son sas millors amigas
las estrelletas del cel.
¡Quina nit, Verge María,
quina nit de fret crudel!

—Ay, qui pogués ser estrella
per ser ben amiga d' Ell—
Y al dir aquestas paraulas

deixa 'l mon per sempre més.

La mare, plora que plora
sense consolar-se gens.

A la terra una flò hi manca,
un àngel mes hi ha en el cel.

¡Quina nit, Verge María,
quina nit de fret crudel!

ESTREVE PALAU.

Albí, Desembre 1902.

La estimada del avi

Ja fá una setmana qu' es al llit l' hermosa Clemencia, la estimada del avi, la reyna de la casa. Ningú sab que té; sols sab tothom que está molt malalteta; sos llavis, avans rosats y frescos, ara 'ls té amoratats y sechs per la febre abrusadora.... L' altre día sortint de colegi va sentir-se soptadament indisposada: el dolor de sos ossos febles l' aclaparava; son caparró daurat cremava talment, com la flama rojenca d' una foguera. Una alenada d' aquest ayre de Desembre, gelat y traydor á la vegada, l' arplegá de plé á plé filtrant-se en son cosset menut y tendre com una rosa aponcellada....

El metje vé á visitar-la cada dia, y cada día li recepta novas medicinas que, desgraciadament ni sisquera amaynan el mal que tant la fá sofrir; no te ganas d' enrahonar ab ningú, mes ab sas miradas d' àngel revela á sos pobres pares lo molt que sofreix, ensemps que 'ls hi demostra un trist pressentiment que no li fuig del cor. Sols enrahona, y molt poquet, ab l' avi, per sapiguer si ja té acabat el pessebre que cad' any guarneix y que tant agrada á la Clemencia; li diu que vol llevar-se per' anarlo á veurer, que ja está bona....

—Recordis de ferhi aquella montanya.... ¿sent, avi?—diu tremolant-li la veu—y... y no 's descuydi d' aquell riu y d' aquella cabra blanca....

—Es clar que no me'n descuydaré, dòna—respón el pobre avi—demá ja estarás bona y podrás veurer el pessebre.... perquè ja 'l tinch fet.... ¿no ho sabias?

—¿Ja hi es la cabra blanca?..

—Bona la fariam que no hi fós; es molt á la voreta del Jesuset, als peus mateixos de la Mare de Deu; demá 'l vindrás á veurer ¿vritat que si?....

La Clemencia va trobant-se més cansada á cada nova paraula; l' angúnia dela febre l' abat, com s' abat un plansó al pés d' una nevada....

Al defora va sentint-se la remor del vent jugant ab las darreras fullas; al cel no hi brilleja ni una sola estrella y sols s' hi ovira la claror de la lluna que passa embolcallada ab un núvol blanch y prim; es una claror malalta, que, desde la terra, produheix una tristesa inmensa, setnos anyorar las nits serenas y curtas del mes de Juny....

La nit passada no ha dormit ningú á casa de la Clemencia; sa existencia preciosa va esfumant-se á poch á poch, molt á poch á poch.... Y 'l Cel ja es ben asserenat, com si las boyras deixessin lliure el pas á l' anima d' aquella desventurada. El día vá aixecant-se pausadament y al carrer se senten passar alguns carros; la gent camina depressa y abrigant-se, esperant que 'l sol sigui mes alt pera retornar-se ab sos raigs vivificadors.

A la cambra de la Clemencia no s' hi sent mes que 'l respirar fatigat de la malalta y 'ls sanglots apagats dels que la rodejan. Fa molta estona que no diu una paraula; sos ulls de cel van aclucant-se lentament....

De sopte, com si volgués revifarse, estira la maneta blanca y sos llavis articulan el nom del avi.

—Avi.... avi... vull veurer el pessebre—diu ab veu imperceptible.

—Sí que 'l veurás, Clemencia— contesta 'l pobre vellet fent un esforç per' aguantar-se las llágrimas.

—Avi.... ¿que 'n fan al Cel de pessebre?....

Y ja no diu res més; tors la testa y tanca sos ulls blaus pera sempre....

Tots cauhen damunt d' ella, besant-la ab boig desespero, barrejant sas llágrimas ab la suor que té en el rostre la Clemencia, aquell àngel qu' ha volat al Cel sense haver vist el pessebre del avi....

J. M. CASTELLET Y PONT.

Desembre, 1902.

Jesús y María

I.

El bon Jesuset nasqué
dintre una pobre establia,
per tot sostre 'l firmament,
per llit real la pallissa,
per lampareta d' olor
els ulls de María.

II.

Cuan va naixer plé de llum
el nou día va somriure;
las rosas dintre 'ls rosers
també van treure florida,
tot cantant y benehint
al Sol que naixia.

III.

Y la Verge se'l mirá
somrienta y entristida,
rebotant de goig son cor,
plena l' ànima de ditxa,
y exhalant un dols sospir
que la revivia.

IV.

Va goytar al Cel hermós
y 's colmá en santa follia,
que hi vegé brodat d'estels
—dels seráfichs obra pía—
el seu nom y 'l de son fill,
Jesús y María.

OLAGUER MASSIP.

Cansó

Qué li donariau al infant que plora
en la palla humida tremolant de fret?
que li apropiariau que ben de la vora
fes somriure el rostre del bon Jesuset?

Ab quinas paraulas l' endormiscariau
perque ab somnis verges se vegés pe'l cel?
quins perfums y olis hi derramariau
en sos llavis tendres que saben á mel?

Que li cantariau de dolsa tonada
que l' estable rónech li semblés fet d' or?
Que la palla tendre li semblés brodada
y hermosa catifa de pétals en flor?

Jo li donaria lo mantell d' ivori
que 'ls reys de la terra lluheixen altius,
y com perlas nimbias d' un bell ofertori
jo li besaria los ullets jolius.

Jo li cantaria la cansó alegroya
que fá al mon reviurer cuan vé la Tardô,
jo li oferiria las gotas de jova
ab que 'l cor destila la seva alegrô.

Jo li donaria moradas divinas
ab concerts d' aucellas, perfums de jardins,
de felpas brodadas, de llums cristallinas
que nimbin sa testa dessobre 'ls coixins.

Jo li donaria dos alas flamantas
blancas y doradas, de lluentôs d'estel,
fetas y teixidas ab flors y complantas
perque ab eixas alas s' entornés al cel.

ALFONS MASERAS.

1902.

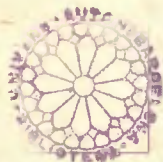

Un llop de mar.—Cuadro d' Eliseu Meifren.

Barcelona Industrial y Artística

Vista general de la fatxada del edifici hont la Casa Singer té instalats sos magatzems, despatx y Exposició Fabril y Artística

La 'Casa Singer' á Barcelona

La grandiosa manifestació industrial y artística que aquesta important casa ha portat á terme desde que inaugurá en el carrer de Fernando VII de nostra ciutat, núms. 36 y 38, la seva «Exposició» ab tots els avenços d'una indústria tan útil, ha fet que tothom se fixés en el gran edifici del cual avuy ne publiquem tres hermosas vistas al objecte de que sían conegets de propis y estranys els millors establiments qu'embelleixen Barcelona.

La «Casa Singer», célebre ja per sa empena industrial desde fá molt temps, posseheix una Exposició permanent «fabril y artística» que no limita sa esfera d'acció únicament á la dona; se proposa un fi més enlayrat, sério y trascendental. Las máquinas que exhibeix son aplicativas á las exigencias y conveniencia práctica d'infinidad d'industrias, que no han assolit encara 'l'complet desenrotlo pera fer á ma alguna feyna susceptible de confeccionarse

ab máquina, y baix aqueix concepte la «Casa Singer» ab sas demostracions importantíssimas que agermanan l'Art ab la Indústria mereix un bon elogi.

L'element femení ja no 's preocupa tan sols al entrar á la «Casa Singer» de las máquinas usuals; ab els 150 models de distints aparatos ab que conta la casa, que confeccionan veritables primors las unas y treballs artístichs de mérit reconegut las altrás, las senyoras descobreixen avuy nous horitzóns que 'ls hi permet tenir la convicció de que ha arribat l'hora de deixar de banda molts trevallets que avans feyan á má, y que, gracias als nous models de la «Casa Singer» avuy poden enllestir rápidamente ab més precisió y doblement elegants.

La redemptora Indústria sempre que vagi de brasset ab l'Art, es precis enaltirla. La Indústria es font de prosperació del pahís sí l'Art es font de vida intelectual.—D.

Antics magatzems y despatx de la "Casa Singer"

Vista interior de la "Exposició Fabril y Artística" SINGER

Cartrons y redolins

(ARTICLE DE XICOT)

Las cosas más insignificantes donan
lloch moltes vegades á las más tras-
cendentals consecuencias.

V. Cherbuliez.

Com ja fa temps que 'ls redolins, privilegiat joch de ma infantesa, van de cayguda en cayguda, avans no 'ls enterrin del tot enfonsats per *mor de Deu*, vull cantarlos las absoltas. Sino pe'ls anys, damunt son túmbul, cobert ab el drap del gremi, encenefat de ninots y entravessat de versicles, encara hi vessaria una llágrima!... Mes, ja que la deu del plor, á cópia de regalar, se m' ha estroncat á mas darrerías com alguna font al arribar l' estiu, lloaré sas glórias, al menos, ab el cant plá de un trisagi.

¡Els redolins han mort!... Han mort á mans d' aquest modernisme que tot ho invadeix, que tot ho transforma, que tot ho aclapara; fill de la exhuberancia d' invents, fill del excés d' imaginativa producció, de quals adaptacions viu y darrera quina propagació corra. No es pas que 'l retregui com á un mal, en absolut al menos. Encarnació del progrés, al fi, ell nos ofereix en sas contínues evolucions una millora en nostre modo de viure, desconeguda dels passats, que dignifica sa tendencia, Diguinho sino sense apartarnos de la llar, sense mórens de la vida casulana, las mil y una innovacions introduhidas en ella en lo que va de sigle, quina utilitat ó perfecció á cada pas nos sobta.

Mes, en quant als redolins, sa influencia ha sigut funesta. ¿Quina modificació hi ha fet?... ¿Quina millora hi ha portat?... Sols reparant en son substitut basta y sobra pera formarsen compte.... Miréusel! ... Es el cartró!... Aquest retall de cartró, recobert per violat cromó, que serveix de tapas en las capsetas de mistos!... Aquest bossí de cartró que rebat el fumador per terra després de rebregarlo entre sas mans un sens fi de vegades!... que la minyona llenca al carrer al arribar al vespre, barrejat ab el munt de deixos de las escombraries!... que cau d' enlayre com hi cau un sabatot, un barret tronat, un munyoch de cabells, etjegat de revés y ab menyspreu per una má desconeguda!... retall de cartró brut, greixós, enmatxucat, darrera 'l qual se 'n van

els ulls dels noys á son degut temps, y que arreplegan ab el mateix afany que 'ls desvalguts las puntas de cigarro; amorrantse y refregant son cos per terra com un pobre fematayre!...

¿Se vol substitut més innoble?... ¡Cuan diferent dels redolins!... Jo 'ls adquiria, sino ab la pessa de dos que 'm donavan á casa per las festas, ab el producte de las balas, que m' afanyava á guanyar y que revenia á rahó de set un cuarto. Una volta ab diner, me 'n anava al carrer del Bou, al de la Palma de Santa Catarina ó una de tantas paradas establertas en un recó de paret y, triant y retriand del munt, seguint y resseguint la extesa, curiosajant y entretenintmhi com un comprador de debó, com un home ja lliure esmersador de sos cabals, m' enduya l' auca de mon gust ó la que més me plavia... ¡Ab quin goig, ab quin cuydado la retallava, tot aprenent de memória 'ls redolins!... ¡Cuantas voltas els llegia y rellegia avans d' aventurarlos al joch, á un de tantíssims jochs á quins distrets y variats etzars, per més falla, ni sisquera 'ls cartrons s' hi prestan!...

Ab el redolins, per sa subtilitat, lleugeresa é idiosincracia, hi jugavam á *picar*, á *cara ó creu*, á *la barrisca*, á *endevinar números y versos*, á *la loteria*... Ab els cartrons, llevat del *cara ó creu* y de servir en altres jochs de tanto ó posta, com cualsevol objecte, per cap més etzar serveixen... Sa pròpia feixuguesa 'ls ne priva!...

Y com s' exercitava nostra memória, y com se desenrotllava nostra imaginació ab els jochs de redolins de caràcter intelectual, com els de *endevinar números y versos*... A n' aquella gimnástica, segurament, devían alguns la facilíssima possessió de sas lliçons, aixís com á n' aquell esclat de sa fantasía un capdal de coneixements, quina riquesa, ab relació ab la seva edat, se manifestava en sa parla... Una mitjana col·lecció de redolins, era en aquells temps pera 'ls xicots un veritable curs d' art y literatura!... Omplían el primer els naturals contrastos entre las aucas antigas y las modernas, per son diferent grabat, per son distint dibuix quin progressiu perfeccionament els sobtava, allissonantlos en la cultura artística: comprenia 'l segon... que no comprendria 'l segon, sí un aplech d' aucas de redolins, per poch numerós que sia, es ja de sí un diccionari

enciclopédich! Y un diccionari enciclopédich ab son text il·lustrat y tot, com per afavorir ab son graficisme la millor comprensió dels temes!... Mitologia, Historia, Relligió, Costums, Novela's, Viatges, Moral, Cuentos, Historia Natural, Industria, Agricultura, de tot en ells se troba!... ¿Quí dubta, donchs, que la possessió de semblants coneixements, en que aquests fossen condensats en redolins, reduïts á sa mínima expressió, donava als més aficionats un ayre de suficiencia que sorprenia fins á la gent madura?... Ademés, ¿quants d'aquells se 'n trobarían avuy, al fer dissapte de sa memòria, que deuen als redolins, en principi al menos, el despertament de sas aficions aixís artístiques com literaries!...

De mi puch dir qu'era 'l joch que més me distreya... áduch en el llit, en aquell llit de pots, de peus de gall y capsalera de gerro, campit tot ell de vermell, ample y llarch com una explanada, en el quin hi dormia junt ab mos germans, no m'estava de jugarhi. Ho feyam al crèdit de boca, á estil de bolsista, á pagar al endemà: sols que, com nosaltres nos sabiam els interessos y jugavam sobre ferm, no era de temer las quebradas.

—El ters de don Perlinplin? me preguntava 'l germà.

—*Era aún muy pequeño
Que caminaba solito.*

—Te 'n dech un.

—¿El quinze de la guerra d' Africa?

—*Un corneta con presteza
Corta á un moro la cabeza.*

—En paus.

—¿Encara no dormíu?—feya 'l pare adonant-se de la rondinadera.

Sobtavam el joch, nos arrebossavam fins al cap, passava una estona y... desde sota mateix dels llenzols, parlant més ab l'alé que ab la veu, tal com si 'ns vegessim, repreniam la tasca. La son, clucantnos els ulls, nos sospenia la sessió, y al ésser al endemà, tot just al despertarnos, ballantnos pe'ls ulls encara 'l número del darrer redolí,

En la Habana fué empleado.

Mira que gordo ha bajado,

per exemple, liquidavam nostres comptes (1).

May els cartrons, aquets retalls de cartrons revestits de grollers cromos impresionaran la memòria dels xicots d'avuy, al ésser grans, de una manera tan plascenta, tan grata!..

¿A qué 's deu, donchs, son persistent domini, la supremacia dels cartrons, dels vergonyants cromos sobre 'ls redolins, sino á n'aquest esperit d'innovació que tot ho sitja, que per tot penetra, que tot ho muda, estrafent ab la disfressa de son cosmopolitisme fins el mateix caràcter de las cosas? Apart de tot, el que es més de dóldrer son las consecuencias. Reparéu.

A ne 'ls xicots d'ahir l'auca dels redolins els conduhia á la *historieta*; la *historieta* al saynete; el saynete á las *sombras*; las *sombras* als *singlots*; el *singlots* al teatro; el teatro al llibre, á la literatura, á la ciencia, á las arts... A n'els xicots d'avuy... seguiu los... veureu ahont els porta aquesta moneda falsa del art que s'anomena cromo... Apenas tenen dotze anys y ja la gallejan d'homes... Fuman ab desvergonyiment, com enaltint tal vici, renegan com una pescatera, accionan com un pinxo, quins ayres y quin esllanguit trajo imitan, y enlluernats encara pe'l cartró, il·lustrat per toreros, baylarinas, notabilitats en nuevas y altrás plagas socials, corren, adalerats, darre-ra lo llampant, darrera lo nou, lo lleuger, fantasiosos y volubles com á papallonas... S'emancipan tot seguit; deixan els toros de carrer pe'ls de la plassa; rondan pe'ls balls públics de las aforas, de piano ab manuella, ahont s'hi buscan mossa, s'entafuran pe'ls cafés concerts, fomentant son descaro ab l'audió de cansons obcenas, acompanyadas de luxuriosa mímica, despertadora de sos sentits; s'enquibeixen, per variar, en algun teatro ahont las sarsuelas de la Cort, carregadas de *vert* y fullas de bruch, hi tingan cabuda y... del ou al sou... que diu l'adagi. Els que per naturalesa reixen de bon sangro, 's queden, ignorants, en cualsevol estament ú ofici, trevallant per viurer, y 'ls contaminats pe'l flamenquisme, 'ls ja endurits en sa vida trapacera, rebejantse en aquest mar de llot quinas onadas tot ho somouhen. N'hi ha prou per equivocarse de carrer pera perdres. Y entre 'ls de la *il·lustració*, simbolisats pe'ls redolins, y 'ls del *vici*, suposat pe'ls *cartrons*, la tria no es pas dubtosa.

(1) El redolí diu: *En la China fué empleado*; pero deu esser un erro d'estampa.

Mes... no hi ha temps que no torni. ¿No trobarán els redolins un bon hereu, un hereu honrat y com cal, que ab la vestimenta que 'l progrés imposí, representi, entre 'ls jochs de noys, en lo futur, lo que las aucas de mon temps representavan?... Jo be ho espero. El mateix progrés, sens dubte, esmenará, cuan li toqui 'l torn, sa present etzegallada!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

Non, non

Al nat Jesuset — brèssola Maria
la nit de Nadal, — nevada y ben trista,
sens el Sol d'amor — qu' ara la il·lumina.
Com el cel rosat — sa cara es divina:
— Non, non, el bufó — reyet de ma vida.

Del bon Jesuset — dolsament s'estiran
els bràssets molsuts; á sa mare mira,
els ulls tots oberts — quins misteris diuen!
— Non, non, l' infantó, — la meua alegría. —

Amor dels amors — corprén á Maria;
y abressant l' Anyell, — l' estreny, y l' estima,
y als seus llavións — beu la mel qu' un dia,
endolcent el Mon, — será font de vida;
per las amargors — mel de la més fina....
no pot fer non, non — el Martre qu' arriba.

B. SAGRERA.

CURIOSITATS

LA RIFA DE NADAL

La rifa del Estat fou creada en 30 de Setembre de 1763 per Carlos III, el mateix rey que vuyt anys després publicava una pragmática penant tota mena de jochs d' etzar.

El sistema seguit en aquesta rifa, que se 'n deya primitiva, era el de la extracció de cinch números entre noranta. Las ganancias s' aplicavan á las atencions del Hospital de Madrid, y un cop aquestas cobertas, el Govern ingressava el sobrant dels fondos.

Aixó ocorregué en un principi cuan la rifa produhia dos milions de rals; á fi del sigle XVIII, aquest joch produhia onze milions y alashoras el Govern va convertirlo en un recurs financier.

La rifa moderna, aixó es, la repartició entre

uns cuants bitllets sortejats d' una part del valor de tots, fou implantada per las Corts de Cadiz el dia 13 de Novembre de 1811. Aquesta rifa que assegurava al Estat mes del 25 per 100 de son impost, va ser desenrotllada ab major amplitut per Fernando VII, y es la que al final ha prevaletcut, donchs la primitiva quedá abolida per la lley de pressupostos de 4 de Maig de 1862.

Per la lley de pressupostos de 1866 á 67 va reduirse al 70 per 100 el premi dels jugadors. En 12 de Novembre del any 68 va restablirse 'l tipo del 75 per 100 y fins á la lley de pressupostos de 1877 á 78 subsistí un impost d' un 10 per 100 sobre las ganancias de las rifas.

Com un recort del objecte benèfich que primitivament doná lloch á la rifa, existeixen 125 premis de 175 pessetas pera minyones pobres dels establiments de benelencia de Madrid, y altres 35, ó sia un per cada sorteig, de 625 pessetas pera órfanas de militars y patricis morts al servey de la Nació desde 'l primer d' Octubre de 1868.

Ab tot, som del parer de que 'l Govern va fer una etzegallada ó millor dit un acte autortari ben despòtich suprimint las rifas que celebrava Barcelona á favor del seu Hospital, dels empedrats y de la Caritat.

Aquestas rifas eran un estímulo pera 'l pobre, proporcionat pe'ls pobres mateixos. Lo reduhit del preu permetia al mes miser jornalero cooperar al socors del desvalgut, y si bé 'ls premis eran petits, estavan en relació ab el poch preu que costavan els bitllets. Per un ral un' unsa!... l' obrer feya un salt y 'ls pobres n'estavan contents.

Ara el pobre no pot arriscarshi gayre á la rifa de Madrid; no li vé gayre bé distreure tres, cinch, deu y vinticinch pessetas que costan els décims, segons el sorteig.... L' obrer no pot jugar, l' Hospital y la Caritat de Barcelona particularment no fan cap ingrés, y 'l Govern al fi y al cap no hi guanya gran cosa mes de lo que hi guanyaria si las rifas barceloninas subsistissin.

***

La historia (sempre censurable no obstant) de rifas, ofereix cassos curiosos. En Alemania se 'n va fer una en la que s' ofería com á premi una ciutat entera, 29 viletas, un palau, 10.000 hectáreas de bosch, 1.000 de terras de conreu y dugas manufacturas.

El bitllet costava 20 franchs.

Lluís XIV de Fransa regalà á las damas de la seva Cort, l'any 1653, no mes que tres milions de bitllets gratuits de la que alashoras era rifa nacional.

Els xinos son actualment els mes apassionats per la rifa que en aquell pahis prén aspectes variadissims, essent dos els principals. Pera l'un s'utilisa un tauler dividit en cinquanta cuadros, en cada un dels quals hi ha una figura sobre la que fan las apostas. L'altre es molt semblant á lo que passa á Espanya ab els frontons, sino que, en lloch d'apostar pe'ls vermells ó blaus, ho fan per cada un dels opo-sitors en tots els concursos ó graus literaris.

RAMON DE PUIG ORIOL.

Tardorencia

L' Estiu ha mort;
sento en mon cor
trista anyoransa

al contemplar enllá d'enllá
que 'l vent forsut fá agombolá
l'espés fullám caygut dels arbres.
Deu meu ¡qu'es trista la Tardor!;
la Terra apar qu' esclata en plor
cuan á Sol post, el mon s' endola;
ja vaig tement els sofriments;
mon cap es munt de pensaments
cuan el cap-vespre trist s'acosta.

Y vora 'l foch
hont tinch mon lloch
prop de ma esposa,
espeternegan els tíons
mentre ella cantà llurs cansóns
per' adormí 'l fill que bressola.
Y contemplantne mon fillet
dintre 'l bressol adormidet,
m' apar tenir la millor joya;
mes, vaig pensant, y es mon torment,
en el fullám que s' endú 'l vent
que bramulant segueix á fora.

L' Estiu ha mort;
¡crudel Tardor!
á tu t' invoco.

Si has despullat els branquillons
déixam al menys mas il·lusions
¡que 'm donan vida y m' aconhortan!

FRANCESC COLOMER.

Sabadell, 1902

Nadala

Jesús ha nat! En rónega establía
ha nascut de Joseph y de María
el Diví Redemptor.

Ha nat somrient! Y al veurer sas carns finas
que han de ferir després arsos y espinas
ha plorat de dolor.

Jesús plorant?... Oh, sí! De dol y angúnia...
Ha plorat pe'ls humans que ab sa rancúnia
lo clavarán en Creu...

Y ha dit Jesús:

—En pach al sacrifici
de que vaja mon cós al vil suplici...
Senyor!!... Els perdonéu?

LLUÍS ALMERICH

BELLAS ARTS

Un escolanet.—Escultura de M. Fuxá

PRINCIPAL

Durant la darrera setmana cap novetat hi ha hagut en aquest col·lisseu, donchs han anat seguint las representacions de *La dicha ajena*, alternant ab alguna obra clàssica.

Per ahir dimecres estava anunciat l'estreno de la comedia en tres actes dels senyors Abati y Reparaz titulada *Los hijos artificiales*, de la que parlarem en el número pròxim.

ROMEA

Tampoch en aquest teatro hi ha hagut res de nou en tota la setmana; pe 'l dilluns s'anuncia la corresponent ignocentada.

PREPARATIUS.

Sembla que aviat se posarán en estudi dugas obras una d'ellas de l'Iglesias.

Además l'escenógraf senyor Vilumara pinta el decorat del drama d'en Santiago Rosiñol, que porta per titol *El pati blan*, extret segons se 'ns diu, del quadret literari que en castellá té 'l mateix autor.

Els pintors senyors Moragas y Alarma trevallen actualment ab el decorat de l'obra d'en Guimerá, *Jesús de Nazareth*, quina producció 's posará en escena durant la vinent Cuaresma.

Nostre folletí

Ab el present número repartim el pléché seté de la primera edició del llibre

POM DE CANSONS

original del genial poeta catalá

Apeles Mestres

NOSTRE NÚMERO EXTRAORDINARI

El vinent número corresponent á CAP D'ANY Y REYS, será extraordinari en obsequi á nostres suscriptors.

Constará de 20 PLANAS de text escullit y hermosos gravats.

Contindrà, bonicament encuadernat, en tomo apart de 32 PLANAS ab paper superior, l'aplaudit cuadro dramátich de costums de montanya, original del llorejat poeta *D. Antoni Bori y Fontestá*

La Gallarda del Roser

obra estrenada ab gran éxit en el Teatro Catalá (Romea) en 20 de Setembre d'enguany, quin exemplar conté la MÚSICA DE LA SARDANA, costant l'obra sola *una pesseta*.

En dit número s'hi inclourá, además, el folletí octau del hermós POM DE CANSONS, del genial APELES MESTRES.

El número valdrá 50 CÉNTIMS.

Nostres Corresponsals de fora poden desde ara fer las demandas que tingan per convenient.

Ha sortit y hem rebut el "Calendari Catalá" col·leccionat y publicat per en Joan Bta. Batlle pera l'any 1903, que forma un tomet de 160 planas compostas, además del Santoral corresponent, d'infinat d'articles interessantíssims y hermosas composicions poéticas entre ellas, un ramell d'inéditas del immortal poeta Mossén Cinto Verdager.

Diumenge passat á la tarde tingué lloch en el Palau de Bellas Arts, l'anunciat concert dirigit pe 'l mestre Nicolau, prenenthi part els alumnes de l'Escola Municipal de Música, la Societat choral *L'Eco de Catalunya* de Sant Andreu de Palomar y alguns individus que perteneixen al *Orfeo Catalá*.

L'Eco de Catalunya executá ab forsa justesa *Els Pescadors*, del immortal Clavé.

La cansó del avi, de Saint-Saëns, quina lletra ha traduït al catalá el nostre Maragall, sigué objecte d'una ovació grandiosa, puig atrau completament l'atenció del espectador corrententlo de debó.

Aixis mateix foren aplaudidíssims fragments de *Requiem* de Berlioz; tingué de repetir-se el *Lacrymosa* Meréixent també grans aplaudiments *Jesús als noys* de Nicolau.

Se repetí el *Cant elegiach á la memoria del doctor*

Robert del propi mestre Nicolau essent ovacionat com de costum.

Assistí al concert un públich numerós y per demés distingit que sortí del tot complascut de tan lluhida festa.

TEATRE INTIM

L' escriptor-artista l' Adrià Gual, prepara pera 'l mes de Janer una sèrie de funcions á qual millor. *Edip Rey*, tragedia grega d' en Sófocles; *Casament per forsa*, comedia a' en Molière, traducció d' en Salvador Vilaregut; *Els teixidors*, drama social d' Haupman, versió d' en Carlos Costa y en Joseph M.ª Jordá; *Renyins d' enamorats*, de Goethe, traducció d' en Joan Maragall, y *L'última primavera* del propi Gual ab música de Grieg. Son aquestas las obras que l' agrupació del *Teatre Intim* pensa donarnos á conèixer en catalá, ab tot luxu y propietat, en el teatro de Novetats.

Tenim entés que á no trigar gayre el *Teatre Intim* se constituirá en Associació, donchs son molts els que reconeixent la voluntat y esperit sincer dels seus fundadors han demanat formar part de la mateixa.

Notes i clams es el títol d' un tomet de poesías originals de nostre company en B. Sagera, ab un prólech del notable escriptor en Claudi Mas y Jornet.

Aquest llibre sortirà á primers d'any nou.

CONSISTORI

DELS

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

Convocatoria pera 'ls del any 1903

Als honorables poetas y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahon la nostra llengua es parlada ó coneguda, los VII Mantenedors del *Consistori dels Jochs Florals de Barcelona* en l' any XLV de llur restauració, salut.

A fi de donar bon compliment á la honrosa comanda que 'l respectable Cos d' Adjunts nos feu lo día 15 d' aquest mes, vos convidám á pendre part en los *Jochs Florals* de 1903 que, segons los Estatuts y bones costums establertes, se regirán per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig, que s' escau lo día 3, se celebrarà la poètica festa, en la qual serán adjudicats als autors de las mellors poesies que hi obten, los premis ordinaris que ofereix cada any l' Excelentíssim Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antich aymador de la Gaya Ciencia, ó sían: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als mots que forman lo lema de la Institució.

La ENGLANTINA D'OR se donará al autor de la mellor poesia sobre fets històrichs ó gestes glorioses de Catalunya, ó be sobre usatges y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mérit la escrita en forma narrativa de romanç ó de llegenda.

De la VIOLA D'OR Y ARGENT se'n farà entrega al autor de la mellor poesia lírica religiosa ó moral.

La FLOR NATURAL, premi anomenat d'honor y cortesia, s'adjudicará á la mellor composició en vers sobre

tema que's dexe al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costum d'antich establerta, 'l qui obtinga aquest premi deurá ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada *Reyna de la Festa*, entregará tots los altres premis als qui guanyadors ne sien.

Premis extraordinaris

UNA COPA ARTÍSTICA que ofereix lo Consistori á la mellor composició en prosa sobre tema y género literari que's dexe al bon gust del autor.

Un premi que ofereix l'Eminentíssim y Reverendíssim Senyor Cardenal Bisbe d'aquesta Diócesis, al autor de la poesia religiosa que'n sia mereixedora.

Un obgecte artístich, ofert per la Lliga Espiritual de N.^a Sra. de Montserrat, á la mellor composició religiosa ó moral, en vers ó en prosa, essent preferida la que 's referesca á fills de Catalunya qu'hagen sigut canonisats ó beatificats per la Iglesia.

Totas les composicions deurán esser rigorosament inédites y escritas en antich ó modern catalá d'aquest Principat, de Mallorca, de Valencia ó del Rosselló.

Tots los treballs, ab lletra clara é intel·ligible se remetarán al Consistori, á son domicili, carrer dels Templaris, núm. 3, abans del mitgdia del 15 de Març vinent, junt cada hui ab un plech clos que continga'l nom del autor y duga damunt escrit lo títol y lema de la composició.

Fou escrit y firmat lo present Cartell en la ciutat de Barcelona, als 16 dies del mes de Desembre de 1902, per los VII Mantenedors.—Joseph Franquesa y Gomis, *President*.—Joan Maragall.—Marti Genis y Aguilár.—Frederich Rahola.—Pere Vidal.—Victor Brosa y Sangerman.—Antoni Bori y Fontestá, *Secretari*.

AVIS

Aquells de nostres llegidors que desitjin encuadernar el volúm de CATALUNYA ARTÍSTICA corresponent al any 1902, poden passar per aquesta Administració, carrer de Sant Pau, 8, pral., desde el día 1.er del vinent Janer, y mitjantsant el preu de 2 PESSETAS se 'ls hi farà encuadernar ab luxosas tapes.

En el número vinent publicarem l'acostumada *Correspondencia literaria*, contestant infinitat de cartas qu'hem rebut darrerament y moltas de las que 'ls senyors col·laboradors havían enviat á la Direcció anterior.

Aixis mateix emitirem nostra opinió respecte á las *reprises* de las óperas *La Bohème* y *Mefistófele* que s'han cantat en nostre gran teatro del Liceu quinas ressenyas retirém per excés de material.

Nostre Director D. J. Ayné Rabell, en la impossibilitat de contestar particularment las nombrosas cartas de felicitació que ha rebut ab motiu d'haverse encarregat de nou de CATALUNYA ARTÍSTICA, envia desde aquestas columnas las més corals mercés als felicitants.

La Societat choral *Catalunya Nova* ens ha remès la continuació de las llistas que ha rebut pera la subscripció popular organitzada per dita entitat, al objecte de dedicar una corona al immortal poeta Mossén Jacinto Verdaguer.

Fins á la fetxa las llistas rebudas arriban á la xifra de 4.578 noms, que á rahó de 10 céntims per cap, qu'era la cuota única, fan 457 pessetas ab 80 céntims, quantitat irrisòria tractantse de Mossén Cinto, la gloria més llegendària de la nostra terra.

A n'aquesta simpàtica subscripció hi hauria tingut de contribuir tot Catalunya, sens distinció de classes, y ferla elevar per orgull propi á milers de pessetas...

Pero, desgraciadament, son molts els que tenen encara massa amor al céntim, y es per xó que la noble iniciativa de *Catalunya Nova*, ha resultat escadussera.

Pera l dia 2 del vinent Janer las senyoretas Virginia y Enriqueta Galetti Grané, arpista y pianista respectivament, están organitzant en el teatro de Novetats un concert en el que hi pondrá part el celebrat Mtre. Crikboom.

En l'escenari de la Societat "Nuevas Artes" s'hi representaren diumenge passat á la tarde las bonicas comedias en un acte: *Cartilaginotalgia*, *Tres cors y Un mal tanto*, obras en las quals s'hi lluhiren las senyoretas Antonieta y Josefina Mercadé y ls senyors Feu, Escala, Albert, Tornató, Ponsa y Planell. La direcció á càrrech del Sr. Prats, molt deficient, sobre tot, si's té en compte que com á actor deixá molt que desitjar.

En el "Cau Rovellat" s'hi celebrá dissapte últim una vetllada de caràcter íntim, que's vegé molt concorreguda. S'hi llegiren en ella notables composicions dels senyors Baró, García, Solé, Almerich y altres, que foren extraordinariament aplaudidas, com també ho foren els germans *París* y demés artistes que hi prengueren part.

L'agradable festa acabá á las cinch de la matí-nada.

En la Societat "Esquerra del Ensanche", se preparan pera las actuals festas de Nadal escullidas funcions dramáticas, de las que donarém compte en el número pròxim.

Conforme havíam promés á nostres llegidors, parlarém de la Exposició que'l pintor Meifren té en el "Círcol Artístich" del carrer de las Corts Catalanas.

Encara no fá un any que aquest distingit artista va exposar una tanda de telas sevas en el mateix local, essent alashoras celebrada sa iniciativa per tots els intel·ligents.

En Meifren es un pintor enamorat de la Naturalesa á la que roba sos colors mes justos y ensopegats, y delectantse en el efluvi qu'ella li presta, com adorador fervent l'amoixa y la escorcolla fins á ferli "confessar" el secret misteriós de sos colors. Alashoras en Meifren els trasmet á sas telas que produheixen tot l'encant de la realitat.

El "Círcol Artístich" ha d'estar ben confoy de la fecunda facilitat del expositor y aquest molt satisfet de la estima en qu'el públich el té

A. López Robert, impresor, Asalto. 63. — Birc elona

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Director: JOAQUIM AYNÉ RABELL

Direcció, Redacció y Administració: — Carrer de Sant Pau, 8, pral. — Teléfono n.º 1836
(Bussó á la porta de la escala)

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetes y crítichs regionals. — 8 de folletí literari. — Gravats y dibuixos de notables artistes.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — Fora, mitj any 4 pessetas.

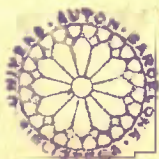
EXTRANJER UN ANY 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims

ANIS DEL MONO

es l'únic Anís que obté'ls prime's premis en totas las EXPOSICIONS UNIVERSALS y que s'exporta á tots els pahissos del mon.

VICÉNS BOSCH ☿ ☿ ☿ BADALONA

Dipòsit, Banys Nous, 15 - BARCELONA

res/13